

PROGRAMUL POLITIC AL PARTIDULUI "COALIȚIA PENTRU UNITATE ȘI BUNĂSTARE"

DE CE COALIȚIA PENTRU UNITATE ȘI BUNĂSTARE?

Pentru că o cer vremurile. Suntem la un moment de răscruce. Amenințările sunt fără precedent și este pusă în discuție însăși existența națională. Imperativul momentului este securitate, protecție, apărare. Elementul cheie al **Coaliției pentru Unitate și Bunăstare** acesta este: supraviețuirea și bunăstarea populației Republicii Moldova, apărarea față de inamicii din afară (războiul neprovocat al Federației Ruse), dar și din interior (corupția, indiferența și incompetența clasei politice). Ambii inamici ne amenință nu doar prosperitatea și securitatea statului, performanțele sale economice, dar și integritatea și viața noastră, a familiilor noastre, viitorul copiilor noștri.

De asta a apărut partidul Coaliția pentru Unitate și Bunăstare ca partid politic de centru-dreapta, bazat pe ideile liberalismului social. Partidul exprimă voința politică și interesele unor categorii largi de cetățeni, care militează pentru aderarea plenară a statului și societății în structurile politice, economice, sociale și geo-economice ale Uniunii Europene, modernizarea autentică a țării prin asigurarea condițiilor necesare pentru libertate, democrație, inițiativa privată, solidaritate, bunăstare, justiție socială, coeziune europeană și națională. Milităm pentru un model de schimbări sistematice întemeiat pe respectarea libertăților și năzuințelor individului, într-o comunitate în care toți cetățenii sunt egali în fața legii, aplicate justițiabil. Vom reuși să transformăm statul și societatea Republicii Moldova la standardele și calitatea, la exigența și ambițiile noastre dacă ne vom organiza mai bine, vom munci mai mult și la mai bună calitate, vom administra cu chibzuință resursele de care dispunem, cu talent și competență.

Noi credem într-o societate dreaptă, liberă și deschisă, care valorifică capacitatea tuturor cetățenilor de a se manifesta potrivit aspirațiilor și capacităților lor individuale, protejați de sărăcie, ignoranță și discriminare. Ca partid născut în mijlocul unor puternice cataclisme regionale de insecuritate, declin economic sever și contracții dramatice a economiei naționale, ne declarăm răspicat convingerile noastre autentice europene și naționale. Mărturisim un angajament ferm pentru schimbări profunde și efective, care vor angaja statul și cetățenii săi într-un proces de transformare amplu spre modelul de guvernare ideal, care se exprimă prin pluralism politic, separație a puterilor și crearea unei clase de mijloc respectate și concurențiale, sensibilă la ideea de incluziune și toleranță.

Noi credem în puterea extraordinară a libertății. Totul pleacă de la răspunderea pe care membrii săi o resimt față de alții prin compasiune și angajament. Bunăstarea și siguranța oamenilor ține de solidaritatea noastră cu interesele și capacitatea de a ne mobiliza în favoarea idealului național. Deschis spre dialog, Coaliția pentru Unitate și Bunăstare va apăra valorile liberale și naționale, afirmând că poate face schimbarea de care avem nevoie într-un context internațional dificil, solicitant, oferind alternative fezabile de dezvoltare și prosperitate. Cuvintele noastre de ordine vor fi **libertate și competență**, punând un accent excepțional pe liberalizarea politicilor economice și sociale, creșterea eficienței și eficacității schimburilor economice și sociale, **creșterea nivelului de viață a oamenilor**, asigurarea siguranței, rezilienței și funcționării stabile a statului.

Programul pe care-l propunem este de natură să conducă la realizarea unei noi structuri economice, care să fie competitivă, durabilă, orientată spre performanță și inovație. Toate măsurile de politici pe care le vom propune și implementa la timpul potrivit, și pe care le susținem, sunt subordonate acum acestui țel. Considerăm că acesta poate fi noul temei al consensului politic și social al Coaliției pentru Unitate și Bunăstare. Numai promovând cu tenacitate o asemenea orientare vom realiza o economie performantă, capabilă să genereze resurse și locuri de muncă.

I. Un partid deschizător de largi orizonturi

Deschis spre dialog și negociere, partidul își reafirmă valorile liberale și naționale și opțiunile care-l definesc, afirmând că poate face schimbarea de care are nevoie Republica Moldova într-un context dificil, solicitant, oferind alternative fezabile de dezvoltare și prosperitate.

Partidul "Coaliția pentru Unitate și Bunăstare" propune un model de schimbări întemeiate pe recunoașterea și susținerea inițiativei private, respectarea libertăților și năzuințelor individului, într-o comunitate în care toți cetățenii sunt egali în fața legii, aplicate justițiabil. Vom reuși să transformăm statul și societatea Republicii Moldova la standardele și calitatea, la exigența și ambițiile noastre dacă ne vom organiza mai bine, vom munci mai bine, vom administra cu chibzuință resursele extraordinare de care dispunem, cu profesionalism și competență.

Cuvintele noastre de ordine vor fi libertate și competență, însemnând un rol excepțional pe care-l vom pune pe liberalizarea politicilor economice și sociale, creșterea eficienței și eficacității schimburilor economice și sociale, creșterea constantă a nivelului de viață a oamenilor, asigurarea siguranței, rezilienței și funcționării stabile a statului.

Programul pe care-l propunem este de natură să ducă la realizarea unei noi structuri economice, care să fie competitivă, durabilă, orientată spre performanță și inovație. Toate măsurile de politică economică pe care le vom propune și implementa la timpul potrivit, și pe care le susținem politic sunt subordonate acestui țel. Considerăm că acesta poate fi noul temei al consensului politic și social din Republica Moldova. Numai promovând cu tenacitate o asemenea orientare vom realiza o economie performantă, capabilă să genereze resurse și locuri de muncă.

Avem determinarea de a construi în Republica Moldova un sistem public și privat calificat, modern și competitiv de educație; asigurarea funcționării unui sistem de justiție incoruptibil, protejat de garanțiile statului de drept, oameni de stat la straja cetățenilor; garantarea unei economii funcționale de piață, forță de muncă competitivă, penetrare globală și regională; furnizarea de servicii de sănătate accesibile, echitabile și de înaltă calitate și gestionarea unei infrastructuri moderne, integrare completă în spațiile comune de transport, energie, comunicații prin investiții, garantate de stat și bănci occidentale.

Ca liberali europeni, ne declarăm pregătiți să accelerăm reformele, racordând societatea, statul și economia țării la cele mai noi tendințe ale civilizației moderne. Simțim datoria publică de a investi timp și resurse pentru a crea reguli juste și echitabile, care să încurajeze inițiativa liberă, atragerea de noi tehnologii, dezvoltarea educației de calitate, promovarea unor medii sănătoase, consolidarea capitalului social (competență și abilități moderne), prin efortul cumulativ al acestor elemente vor putea fi îndeplinite reformele necesare, cu fața spre viitor și nu spre trecut.

Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB) este aproape de năzuințele și urgențele omului simplu. Cetățenii noștri își doresc o guvernare credibilă, calificată și fidelă vocației pro-europene pentru a răspunde idealului lor de bună guvernare. Vom aduce cât mai aproape forțele politice naționale și pro-europene pentru ca împreună să oferim cetățenilor un model de guvernare eficient și responsabil. Vom reseta serviciile statului oferite la nivel central și local, gonind incompetența, minciuna și abuzurile din administrație. Performanțele economice trebuie să întărească parteneriatul strategic și integrarea prin spații comune integrate cu România. Vom stimula și conduce pașii de reconstrucție națională și integrare europeană. Testul central pe care-l vom trece în scurt timp este procesul de pre-aderare, negocierile, aderarea și post-aderarea reușită la UE, un proces în care excelența tehnică și scopul clar pe care îl împărtășim va servi cetățenilor ca examen de maturitate, un test cu valoarea istorică, care va influența nu doar integrarea completă în structurile europene, dar și apartenența la națiunea din care facem organic parte.

Coaliția pentru Unitate și Bunăstare militează pentru respectarea drepturilor sociale ale oamenilor, pentru dreptul la muncă și la asigurări sociale, la sănătate, educație și cultură. Susținem atenuarea polarizării sociale și reducerea sărăciei, asigurarea condițiilor pentru participarea activă a cetățenilor la treburile publice. Economia de piață trebuie să rezulte armonios din spiritul antreprenorial al cetățenilor și o intervenție inteligentă, moderată, benefică a statului atunci când eșecurile de piață o cer. Statul și piața trebuie priviți drept parteneri în opera de dezvoltare. Economia socială de piață este o economie mixtă, compatibilă și competitivă cu economiile dezvoltate. Suntem adversarii intervenționismului sufocant al statului de tip socialist ori neomarxist, bazat pe politici de redistribuire excesive, dar privim cu rezerve și absolutizarea formulei "laissez faire" prin asumarea de responsabilități pentru competiția liberă, atenuarea conflictelor și investiții sporite în educație, performanțe și coeziune socială.

Milităm pentru resetarea sectorului de sănătate publică pentru ca sănătatea oamenilor este pentru noi o prioritate cheie pentru bunăstarea populației. Vom asigura oamenilor serviciile sociale de care au nevoie, oferindu-le siguranță și servicii de sănătate calitative, locuri de muncă bine plătite, oportunități de angajare sau de recalificare la orice etapă a vieții pe care trebuie s-o trăim cu demnitate și prețuire. Vom transforma funcționarea statului într-un servitor al interesului public, modernizându-l prin servicii de digitalizare a serviciilor, transparență și control asupra banilor publici cheltuiți pe programe de stat și utilizarea eficientă și efectivă a resurselor și proprietăților statului. Statul este susținătorul central al regulilor și legilor care se respectă într-o societate pluralistă, întemeiată pe puterea legii și încrederea într-un viitor garantat. **Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB)** este garanția omului simplu contra imposturii, profitorilor. Vom asigura ordine publică, justiție dreaptă și protecție tuturor în mod egal și la nivelul

așteptărilor. Vom opta ferm pentru un stat democratic cu o economie competitivă de piață în care munca este respectată, iar nedreptatea e pedepsită, în care nimeni nu este mai presus de lege, iar politicienii răspund pentru ceea ce au promis. Pledăm pentru aderarea la UE și integrarea aprofundată a RM în structurile europene și euroatlantice.

Pornind de la analiza lucidă a proceselor politice și sociale din ultimii 31 ani (1991 – 2022), noi credem că Republica Moldova are nevoie de o transformare profundă și rapidă pentru a recupera timpul pierdut în tranziții nesfârșite, experimente eșuate și compromisuri ipocrite. Suntem convinși că acest salt calitativ va fi asigurat numai de partide autentic liberale, capabile să construiască unitate și bunăstare, să elibereze inițiativa privată și energiile vitale ale libertății individuale, servind cetățenilor ca busolă la schimbări structurale și reforme profunde.

Coaliția pentru Unitate și Bunăstare va reprezenta interesele largi ale cetățenilor moldoveni, indiferent de sfera lor de activitate, iar mesajul său politic se va adresa celor care trăiesc din muncă proprie, salariaților industriali și bugetari, țăranilor, precum și clasei de mijloc, intelectualității, tineretului și întreprinzătorilor privați, care aderă la principiile liberalismului democratic cu accente sociale. Vom oferi fiecăruia oportunități reale pentru a-și ocupa locul pe care îl merită și în aspirația în societatea competitivă de astăzi. Noi credem în tineri, în puterea exemplului personal, în capacitatea de a acționa și gândi altfel decât generațiile mai vârstnice, dar responsabili și capabili să educăm un model trans-generațional de solidaritate și angajament istoric. Vom promova politici incluzive și solidare. Aceasta presupune un climat în care femeile își pot dezvolta personalitatea și rolul esențial pe care îl merită în societate, prin emancipare, solidaritate, cooperare de gen și coeziune socială. Vom garanta femeilor o participare egală și activă în societate, inclusiv și prin o protecție socială sigură, menită să-i garanteze demnitatea de mamă.

II. Direcții strategice

PROIECTUL ADERĂRII LA UNIUNEA EUROPEANĂ

- Aderarea la Uniunea Europeană; lansarea și încheierea procesului de negocieri de aderare la spațiul comunitar până în 2030. coerență maximă cu standardele UE în toate spațiile și materiile UE;
- Identificarea de noi domenii de cooperare sectorială cu UE prin aderarea RM la zona unică de plăți în euro (SEPA), reducerea tarifelor de roaming, integrarea completă a RM în piața energetică a UE.
- Susținerea și recalibrarea dialogului politic UE-RM, prin îndeplinirea obligațiilor conținute în Acordul de Asocieră și crearea de capacități administrative, negocieri și de implementare a obligațiilor comunitare.
- Consolidarea Parteneriat strategic cu SUA și UE, relații profunde și cooperare strânsă cu toate statele Europei Centrale și de Est în domeniul economic, cultural, știință și educație, cooperare tehnică, sănătate, apărare și securitate, cercetare și tehnologie.
- Parteneriat strategic privilegiat cu România prin extinderea arealelor de integrare și compatibilitate, sporirea gradului de interacțiune și unificare a infrastructurii de căi ferate, a serviciilor transfrontaliere, asigurărilor medicale, asigurări sociale, financiar-bancare și investiții, susținerea inteligentă a parteneriatelor public – private inteligente, spații comune integrate pe toate subiectele relevante;
- Parteneriat strategic cu Ucraina, asigurarea securității frontierelor, eliminarea surselor de pericol și crearea condițiilor pentru soluționarea durabilă a conflictului transnistrean, consolidarea securității regionale, aprofundarea relațiilor comercial-economice și, nu în ultimul rând, managementul resurselor acvatice ale râului Nistru cu respectarea intereselor naționale ale ambelor părți.
- Optimizarea prezenței Republicii Moldova în cadrul organizațiilor regionale și internaționale, europene sau din alte regiuni ale lumii pentru asigurarea independenței, suveranității și integrității teritoriale a RM, a potențialului economic și comercial, promovarea valorilor democratice și a principiilor statului de drept;

PROIECTUL SECURITĂȚII ȘI APĂRĂRII NAȚIONALE

- Modernizarea și reformarea sectorului de apărare și securitate, profesionalizarea și înzestrarea Armatei Naționale cu echipament modern de apărare terestră și aeriană; creșterea capacităților de apărare și securitate, creșterea dialogului și colaborării cu NATO și statele sale membre, asigurând Armatei Naționale noi oportunități într-un moment crucial de tranziție spre noile tipuri moderne de apărare, trecerea la sistemul de angajare prin contract și renunțarea la practicile de tip sovietic.
- Intensificarea interoperabilității militare și a schimbului de informații, expertiză și instruire cu statele vecine, în vederea creșterii contribuției la întărirea securității regionale, întărirea controlului civil asupra autorităților din acest domeniu.
- Dezvoltarea parteneriatelor efective cu NATO pentru a asigura statului și cetățenilor Republicii Moldova garanții de securitate sigure, eficiente și durabile: de la IPAP la forme noi de apărare și securitate colectivă a teritoriului și suveranității RM în parteneriat strâns cu alianțele vestice existente și viitoare.
- Revizuirea radicală a formatului de negocieri (5+2), întărirea dimensiunii de securitate și eliminarea tuturor pedicilor și pârgurilor de supraviețuire pentru regimul separatist, condiționarea exporturilor și facilităților

fiscale sau vamale către piața UE și cea internă cu respectarea neabătută a drepturilor omului prin mecanismele constituționale existente și aplicarea instrumentelor internaționale.

- Integrarea spațiilor economice și juridice a raioanelor de est în câmpul constituțional al Republicii Moldova, suspendarea acordurilor comerciale, care nu susțin acest obiectiv (ATPA), trecerea spațiului bancar, energetic, transport, standarde tehnice, educație și administrație publică sub legislația și normele constituționale ale Republicii Moldova, eliminarea privilegiilor care nu susțin acest scop.
- Aplicarea unor sancțiuni țintite în raport cu persoanele vinovate de arestări ilegale, răpiri de persoane, condamnări ilicite, deposedări de bunuri sau creării de piedici la circulația liberă a persoanelor pe segmentul transnistrean de transport al pasagerilor și mărfurilor;
- Demilitarizarea completă a raioanelor de Est; retragerea necondiționată și completă a arsenalului tehnic și militarilor ruși; de-comisionarea militarilor transnistreni prin re-calificare în câmpul muncii, în sectorul civil sau de menținere a păcii la standarde internaționale.

PROIECTUL SPAȚIILOR COMUNE INTEGRATE CU ROMÂNIA

- Optimizarea parteneriatului strategic România – Republica Moldova prin adoptarea unui Program de țară ”Spații Comune Integrate”, stabilind atribuții speciale unui Minister al spațiilor comune în Guvernul României și un Oficiu similar în RM, responsabil de coordonarea și implementarea proiectelor comune.
- Alocarea de fonduri de cel puțin 1% din bugetul public al României și Republicii Moldova pentru proiecte comune, care să contribuie la coeziune, extindere și finanțare a spațiilor comune între cele 2 state.
- Diversificarea și creșterea impactului proiectelor finanțate în comun în infrastructură, transport modern, cooperarea între municipalități, afaceri transfrontaliere și întreprinderi industriale orientate spre export;
- Susținerea proiectelor de colaborare inter-urbană, ”Smart Cities”, consolidarea integrării sectoarelor de cercetare și dezvoltare între universități, condiționarea cercetării de impactul economic al noilor tehnologii în industriile noi și informaționale din România și Republica Moldova, dezvoltarea proiectelor de formare a forței de muncă calificate pentru proiectele economice susținute de stat și fondurile UE.
- Integrarea completă și structurală a pieței energetice a Republicii Moldova cu România, crearea de garanții fiabile pentru siguranța sistemelor vitale (energie, finanțe, apă potabilă, date, asigurări);
- Utilizarea optimă a resurselor și cadrelor universitare instruite în România pentru a asigura stimulente de creștere a capacităților statului și sectoarelor sale vitale în Republica Moldova;
- Asigurarea dreptului la funcționare ași a drepturilor tradiționale ale Mitropoliei Basarabiei în Republica Moldova și găzduirea unei prime vizite a Patriarhului României la Chișinău.
- Susținerea unor proiecte de coeziune națională (Re-Patriot, Romanian Business Leaders), stimulând migrația inversă a forței de muncă și a potențialului intelectual al diasporei.

PROIECTUL UNUI SISTEM DE SĂNĂTATE EFICIENT ȘI CONFORM NECESITĂȚILOR POPULAȚIEI

- Planificarea și organizarea serviciilor de sănătate reieșind din necesitățile actuale ale populației și indicatorii de sănătate, atât la nivel național cât și local/regional. Creșterea accesului populației la servicii de sănătate calitative și conform necesităților (stări acute, maladii oncologice, dializă, reabilitare, paliativ, screening și diagnostic etc.) prin un proces adecvat de regionalizare a serviciilor de sănătate, evaluarea posibilităților locale/regionale, inclusiv și prin considerarea capacităților de implicare și contractare a instituțiilor medicale private acreditate.
- Prioritizarea și dezvoltarea mult mai amplă a acțiunilor pentru prevenirea îmbolnăvirilor și profilaxie. Dezvoltarea Agenției Naționale de Sănătate Publică și fortificarea centrelor de sănătate publică la nivel raional. Creșterea numărului de parteneriate (autorități și instituții publice, organizații private etc.) implicate în acțiuni de promovare și protejarea sănătății publice.
- Promovarea unor acțiuni durabile pentru creșterea constantă a calității serviciilor medicale în toate instituțiile medicale din țară, atât publice cât și private, pentru accesul echitabil la tratamente și intervenții calitative a populației din toate localitățile țării. Stabilirea unei rețele naționale de control a calității serviciilor medicale, în mod echitabil, atât pentru instituțiile medicale publice cât și cele private. Crearea și administrarea Agenției de Acreditare în Sănătate și a Centrului Național de Control al Calității în Sănătate,
- Modernizarea și digitalizarea serviciilor de sănătate la nivel național. Crearea Fișei electronice a pacientului cu interoperabilitatea sistemelor existente și registrele naționale și posibilitatea de colaborare și schimb de informații dintre instituțiile medicale publice și cele private.
- Asigurarea accesului populației la servicii de sănătate prin politici eficiente pentru managementul resurselor umane în sistemul de sănătate și reducerea exodului cadrelor din sistem. Elaborarea unui Program eficient pentru asigurarea continuă și suficientă a regiunilor rurale cu specialiști medicali.
- Modernizarea continuă a infrastructurii sistemului de sănătate din surse publice, cât și prin parteneriate public – private; dezvoltarea cadrului normativ pentru promovarea autonomiei instituțiilor medicale publice în gestiunea fondurilor proprii pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale în mod constant.

PROIECTUL ECONOMIEI LIBERE, DURABILE, COMPETITIVE

- Elaborarea și implementarea unei noi generații de stimulente fiscale și economice pentru industriile care generează exporturi inteligente, produse de nișă ”campion”, branduri autohtone pe plan global, stimularea noilor afaceri (start-up) orientate spre introducerea de tehnologii noi, cooperarea sectorială dintre rețelele de retail și asociații de producători autohtoni pentru normalizarea integrării produselor locale pe raft;
- Simplificarea cadrului de reglementare și raportare fiscală a afacerilor private, politici de creditare facilă granturi țintite spre încurajarea exporturilor, re-tehnologizarea industriilor de procesare.
- Noi instrumente financiare de creditare și garantare a micilor afaceri, care vor stimula dezvoltarea cercetării și crearea de inovații tehnologice în industriile locale, susținerea cercetării și implementare a soluțiilor noi;
- Politici fiscale echilibrate și liberale, care să încurajeze investițiile directe și să reducă evaziunea fiscală, deopotrivă cu eficientizarea radicală a colectării taxelor, consolidarea administrării fiscale și vamale.
- Dezvoltarea Programului național de susținere a proiectelor de brand a economiei RM – cu circa 1000 proiecte atractive - stimularea a 100 afaceri noi;
- Dezvoltarea unui Program național de extindere și dezvoltare a sectorului ospitalității – stimularea industriei hoteliere și creșterea calității serviciilor prestate;
- Dezvoltarea unui program național de susținere și dezvoltare a stațiunilor de importanță europeană în RM;
- Politici de administrare și valorificare a proprietății de stat în interesul cetățenilor și statului;
- Atragerea unui grup companii transnaționale în RM (min 5 birouri regionale până în 2030, derulând un Program național de dublare a volumului anual de investiții străine directe în următorii 10 ani);
- Crearea de clustere puternic integrate pentru IMM, politici de facilitare a substituirii importurilor, cu atragerea de fonduri și stimulente fiscale pentru reindustrializarea sectorului privat din RM;
- Demonopolizarea sistemului economic și asigurarea unei competiții economice sănătoase
- Programe de mentorat și susținere de stat pentru 5 corporații cu potențial global (MoldaVin);
- Programe de susținere a campionilor în lansarea de afaceri noi și profitabile; lansarea Fundației Milionarului (€20m anual de la 100 moldoveni care s-au afirmat în business internațional – **2023**);
- Crearea și consolidarea pieței bancabile pentru brevetele de invenții, capabile să stimuleze cercetarea și implementarea noilor tehnologii, apropierea științei de producția tehnologică și industrială.

PROIECTUL AGRICULTURII MODERNE COMPETITIVE

- Reindustrializarea agriculturii și industriilor de procesare agricolă la scară mică și mijlocie, prin investiții în această ramură, atragerea fondurilor europene și cooperarea cu companii importante pe plan internațional;
- Asigurarea și simplificarea accesului la finanțare în vederea modernizării sectorului prin: (1) majorarea semnificativă a Fondului de subvenționare și cuprinderea tuturor fermierilor cu mecanismul de subvenționare; (2) identificarea și atragerea asistenței externe aferente complexului agroindustrial, diversificarea instrumentelor de finanțare existente; (3) examinarea posibilităților elaborării unui mecanism de creditare facilă a agricultorilor; (4) majorarea Fondului de garantare a creditelor oferite fără gaj.
- Elaborarea și aplicarea unor strategii de gestionare a resurselor acvatice cu destinație agricolă, implementarea strategiilor de irigare prin aducerea apei mai aproape de plantațiile agricultorilor.
- Simplificarea sistemului de impozitare în agricultură prin introducerea impozitului consolidat (unic).
- Eliminarea concurenței neloiale creată producătorilor autohtoni prin stoparea importurilor de contrabandă și aplicarea normelor sanitare veterinare asupra produselor neconforme.
- Demonopolizarea pieței de comercializare a producției agricole. Politici de stat de stimulare a exporturilor agricole și eliminare a piedicilor în procesul comercializării producției agricole pe piața internă. Crearea cu suportul partenerilor de dezvoltare a Centrelor Agroalimentare la care să aibă acces toți producătorii.
- Aplicarea în conformitate cu toate normele internaționale a metodelor tarifare și netarifare în vederea protejării pieței autohtone a produselor agroalimentare
- Crearea sistemului de achiziții/vânzări de intervenții a statului pe piața agroalimentară cu scopul de a proteja producătorii agricoli autohtoni și a diminua costurile produsele agroalimentare de primă necesitate.

PROIECTUL JUSTIȚIEI LIBERE, DREPTE ȘI INDEPENDENTE

- Asigurarea justiției libere și independente prin consolidarea corpului profesional de judecători și procurori, prin eliminarea din sistem a persoanelor corupte, lipsite de integritate, complice în prezent sau în trecut;
- Introducerea unei misiuni internaționale de susținere a reformei în justiție (Rule of Law) cu atribuții extinse privind creșterea capacităților locale, reformarea organelor de auto-guvernare a judecătorilor și procurorilor, asigurarea garanțiilor sociale, profesionale, etice pentru îndeplinirea
- Politici anti-corupție și de integritate radicale în sectorul public (CNA, ANI, Procuratura Anti-corupție) și introducerea unor elemente a politicii de lustraj, confiscarea extinsă a averilor acestora.

- Inițierea reformei sistemului organelor de urmărire penală, modificării legislației procesual-penale, asigurând realizarea principiilor inevitabilității răspunderii penale a persoanelor vinovate în săvârșirea crimelor și inadmisibilitatea tragerii la răspundere a persoanelor nevinovate.
- Aplicarea hotărârilor Curții Constituționale și sancționarea refuzului de a conformare la deciziile acesteia, garantarea efectivă a dreptului la justiție dreaptă și echitabilă tuturor cetățenilor, fără discriminare;
- Asigurarea respectării drepturilor civile, patrimoniale, sociale și politice a cetățenilor prin orientarea organelor judecătorești spre valorile democratice de bază într-un stat puternic, capabil să aplice legile.
- Recuperarea fraudei bancare și tragerea la răspundere a executorilor și beneficiarilor, complicilor
- Crearea și aplicarea unui mecanism de recuperare și confiscare a activelor persoanelor judecate penal
- Consolidarea și fructificarea reformei justiției prin evaluarea tuturor judecătorilor și procurorilor, eliminarea din sistem a persoanelor corupte, lipsite de integritate, complice în prezent sau în trecut
- Optimizarea sistemului de instanțe regionale. Reformarea organelor de auto-guvernare a judecătorilor și procurorilor, asigurarea garanțiilor sociale, profesionale, etice pentru îndeplinirea funcțiilor specifice, introducerea unor politici de lustrație pentru judecătorii și procurorii corupți, confiscarea averilor acestora
- Dezvoltarea unor mecanisme eficiente de sancționare a judecătorilor responsabili pentru cazurile ajunse și pierdute de RM la CEDO; aplicarea hotărârilor Curții Constituționale și sancționarea refuzului de a conformare la deciziile acesteia
- Asigurarea respectării drepturilor civile, patrimoniale, sociale și politice a cetățenilor prin orientarea organelor judecătorești spre valorile democratice de bază într-un stat puternic, capabil să aplice legile.
- Modelul de reformă a justiției se va desfășura pe baza unui model de curățare accentuată a sistemului de grupurile cleptocratice, având ca reper atestarea întregului corp de procurori și judecători până în 2027.

PROIECTUL BUNEI GUVERNĂRI

- Reforma statului: vom promova politici de transformare a statului paternalist într-un stat bine guvernat, în care serviciul public este depolitizat, eficient, profesionist, neutru și bine plătit. Consolidarea capacităților administrative și depășirea structurii excesiv de fragmentate prin reforma municipalizării orientate spre performanță și subsidiaritate.
- Eficientizarea, digitalizarea și debirocratizarea serviciilor publice: extinderea și perfecționarea centrelor de servicii publice (100); creșterea gradului de accesibilitate și calitate a serviciilor furnizate cetățenilor.
- Asigurarea unui climat investițional stabil, integru, orientat spre investiții directe în dezvoltarea economică
- Politici de asigurare a ordinii publice și siguranței cetățeanului, apărarea efectivă a individului și familiei
- Consolidarea autonomiei financiare la nivel local și descentralizării administrative, teritoriale și politice; prevenirea tendințelor centripete, pe plan regional, asigurând aplicarea uniformă a legilor pe teritoriul RM;
- Asigurarea securității energetice a țării prin diversificarea agenților furnizori de energie, implementarea standardelor de guvernare corporativă la întreprinderile de stat din domeniu și aplicarea deplină a Pachetului 3 energetic, proceduri transparente de furnizare a electricității și gazelor consumate.
- Creșterea și eficientizarea utilizării fondurilor pentru dezvoltare regională, mediu, infrastructură locală, construcție de drumuri și reabilitare a unor infrastructuri vitale (șosele, căi ferate, porturi și aeroporturi și alte forme de infrastructură). Adoptarea unui sistem de protejare a infrastructurii critice la standardele UE;
- Politici de susținere a spațiului rural (zonele defavorizate) și atragerea de resurse în vederea dezvoltării industriilor subsidiare dezvoltării sustenabile (turism rural); politici destinate relansării parteneriatelor public private, cooptarea RM la spații și areale de finanțare ale UE în vederea dezvoltării spațiului rural.

PROIECTUL UNUI MEDIU SĂNĂTOS ȘI PROTEJAT

- Atragerea de investiții pentru reabilitarea integrală a punctelor de colectare, depozitare a deșeurilor la nivelul marilor conglomerate urbane și municipii,
- Promovarea și susținerea investițiilor pentru procesarea și reciclarea deșeurilor;
- Promovarea unui model de creștere regenerativă, decuplarea creșterii economice de utilizarea resurselor și degradarea mediului și accelerarea tranziției către o economie circulară;
- Ordonarea și stimularea trecerii rapide la un sistem integrat verde de folosire rațională a tuturor resurselor pentru întărirea sustenabilității energetice.
- Promovarea politicii de mediu a UE bazată pe principiile precauției, prevenirii și corectării poluării la sursă și „poluatorul plătește”, care vizează prevenirea sau remediarea daunelor aduse mediului, și anume, speciilor sau habitatelor naturale protejate, apei și solului.
- Măsuri continue dedicate protejării și refacii biodiversității și îmbunătățirii capitalului natural, în special a aerului, apei și solului, a ecosistemelor forestiere și de apă dulce,

PROIECTUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

- Inițierea unui Program Național de finanțare pentru atragerea, susținerea, menținerea cercetătorilor consacrați și tinerilor cercetători, dotării instituționale cu echipamente de cercetare performante.
- Revizuirea deciziei de scoatere a cercetării de la Academia de Științe din anul 2021. Susținerea cercetărilor cu performanță internațională și excelenței prin crearea de clustere științifice, facilitarea internaționalizării, sprijinului mobilităților academice, integrarea cercetării în dezvoltarea economică și socială a țării.
- Stimularea prin finanțare diversă a publicațiilor cu acces liber în principalele baze de date (Web of Science și Scopus) prin aliniere a programelor de finanțare la practicile europene; susținerea revistelor indexate cu factor de impact prin acordarea de granturi, premii etc.
- Extinderea finanțării pentru proiectele de cercetare, inovare, transfer tehnologic, a cercetărilor științifice avansate inter-, trans-, multidisciplinare; dezvoltarea fondurilor de finanțare instituțională competitivă, adecvată cerințelor, performanțelor, ajustată la standardele europene.
- Susținerea prioritară prin finanțare a proiectelor legate de provocările societale (bunăstare prin incluziunea socială, schimbări demografice, climatice, energie ecologică, securitate alimentară, sănătate etc.).
- Ajustarea politicilor educaționale la standardele internaționale prin prisma necesităților și specificului național al domeniului; corelarea reformelor în sistem (cele 8 nivele ISCED).
- Ridicarea statutului și prestigiul profesorului prin politici care recunoaște echilibrul dintre predare și cercetare, prin salarii atractive și debirocratizarea sistemului, extinderea libertății creative și academice.
- Modernizarea infrastructurii sistemului de educație publică. Crearea a minimum 1000 școli moderne și minimum 10 școli model modernizate către **2025**.
- Asigurarea unui sistem accesibil de educație, bazat pe necesitățile actuale, asigurarea calității educației vocaționale. Restabilirea potențialului de cercetare și dezvoltare științifică integrată dezvoltării tehnologice
- Programe speciale de stimulare a competenței și standardelor moderne de educație: alocarea de burse pentru cei mai buni elevi, studenți, premianți – burse top la universități din UE, Asia și SUA;
- Programe de susținere a specializărilor tehnologice în sistemul educației universitare: 10 academii specializate - lansarea Academiei Olimpice în **2025**
- Proiectarea și construcția a 3 campusuri universitare moderne - CUB (Centrul Universitar Bălți) în **2027**
- Crearea unui centru de excelență pentru manageri ai sectorului public Condrița (CUC) în **2025**;
- Politici de susținere a tinerilor specialiști, tinerelor familii cu facilități la procurarea de locuințe, orientare profesională, reducerea impozitelor, ajutoare semnificative familiilor cu un copil, cu mai mulți copii, susținerea tinerilor antreprenori.
- Modernizarea curriculei școlare și orientarea ei spre educație cetățenească și dezvoltarea personală a elevilor, dar și diversificarea activităților extracurriculare și a programelor de voluntariat.
- Reformarea sistemului de evaluare al elevilor și studenților și introducerea unui mecanism de apreciere și măsurare a calității studiilor și a activității profesorilor către toamna **2025**.
- Reformarea educației universitare prin introducerea unor sisteme noi de selectare a cursurilor și de creditare preferențială a studenților, crearea și capacitatea serviciilor de ghidare în carieră, introducerea schimburilor de experiență între studenții de la diferite facultăți și universități către toamna **2025**.
- Lansarea unui program național de digitalizare a educației și a tuturor serviciilor oferite de stat cetățenilor.
- Crearea unei structuri speciale de reprezentare a tinerilor în cadrul Ministerului Educației și Cercetării, abilitată cu atribuții de consultare și avizare a politicilor de tineret.
- Lansarea către **2024** a programului național **Business prietenos tinerilor**, prin care mediul de afaceri să fie încurajat prin intermediul politicilor fiscale să susțină, să stimuleze și să angajeze tinerii.

PROIECTUL PROMOVĂRII CULTURII, LIBERTĂȚII ȘI DEMNITĂȚII NAȚIONALE

- Susținerea unei politici informaționale moderne la nivelul statului și scoaterea din captivitate a presei și a mijloacelor electronice mass media, transparența finanțării mass media și politici de stimulare inteligentă;
- Integrarea RM în familia statelor cu industrii competitive, promovarea R&d integrate (TIC);
- Aplicarea principiului de diplomație culturală ca obiectiv strategic de integrare a cetățenilor prin cultură, susținerea catalizatorilor de integrare prin comunicare, creativitate
- Promovarea politicii de toleranță, eliminarea discursului de ură, stigantizării și discriminării
- Valorificarea potențialului cultural național și susținerea programelor comunicaționale multimedia pentru promovarea permanentă a valori civice, culturale și economice performante ale Republicii Moldova,.
- Susținerea patrimoniului cultural, creației contemporane și diversității culturale ca premisă a coeziunii culturii naționale și solidarității europene la standardele UE;
- Asigurarea șansei fiecăruia de a deveni producători de cultură, aplicarea principiilor dezvoltării în egală măsură asupra patrimoniului cultural
- Crearea unui Centru Național de Cultură (CNC), dotat cu studiouri muzicale, scenă și sală de concerte, studiouri pentru creație, unde să fie valorificat potențialul creativ al cetățenilor noștri.
- Elaborarea și susținerea proiectelor culturale pentru a difuza cultura națională la nivel internațional.

PROIECTUL DEZVOLTĂRII DE INFRASTRUCTURĂ MODERNĂ

- Sporirea gradului de interacțiune și compatibilitate a căilor ferate cu standardele UE va include investiții în modernizarea căilor de acces și transport modern. Consolidarea capacităților locale de a planifica și depune proiecte calificate pentru atragerea de fonduri UE la dezvoltarea infrastructurii și dezvoltării regionale. Ne propunem să dăm startul unui program de remodelare strategică a coridoarelor de transport internațional și inter-regional în RM – Naslavcea – Cahul în 2031, Sculeni – Chișinău – Odesa în 2032.
- Modernizarea și integrarea completă a căilor ferate ale Republicii Moldova în sistemul feroviar la standarde internaționale europene și românești (până în 2030). Vom promova și obține fonduri UE pentru crearea unui fond prevăzut să dezvolte proiectele concrete de modernizare pentru căile ferate de cca 2 mld euro.
- Optimizarea și extinderea fondurilor pentru dezvoltare regională prin crearea unui Program național 100% trei raioane canalizate și aquadificate complet în 2025 (de cca 100 mln euro) și altele 10 în 2028 (400 mln).
- Program național de împădurire și extindere a pacurilor naționale (plus 20% păduri și spații verzi - plantarea a 4m arbori (2 pomi de cetățean) în 2025.
- Program național de reabilitare a sistemului de canale și fluxuri de apă locale/regionale, proiecte ample de protejare și dezvoltare a ocoalelor silvice.

III. Modelul transformator pe care-l va promova Coaliția pentru Unitate și Bunăstare

Ca liberali suntem conștienți că mecanismele pieței libere nu pot rezolva de la sine disfuncțiile și contradicțiile pe care le generează – ele trebuie articulate cu interesele sociale și cu nevoia de a asigura securitatea existenței umane. Prin urmare, acest program se va sprijini pe tendințele de reconsiderare a statului social, a funcțiilor sale de reglementare cu interesul crescut pentru valorile solidarității și ale justiției sociale. Putem organiza societatea și economia în așa fel încât să producă mai multă bogăție pentru toți și pentru fiecare în parte, și să asigure, pe acest temei, o creștere constantă a nivelului de trai, nu doar pentru o categorie restrânsă, ci pentru toate categoriile sociale, pentru cei mulți, care duc greul tranziției. Ideea de justiție socială va dobândi expresii concrete în acțiunea noastră politică. Noi ne-am asumat sarcina de a edifica în Republica Moldova un mediu în care ideile liberalismului democratic vor consolida dorința de libertate a cetățenilor moldoveni.

Programul **Coaliției pentru Unitate și Bunăstare (CUB)** este elaborat ca instrument al unei transformări efective a societății, statului și instituțiilor politice, în paradigma unei dezvoltări durabile și sustenabile, pe doctrina ideilor liberal-democrate, în concordanță cu exigențele reformei interne și cu evoluțiile înregistrate pe plan european și global. Este un program de modernizare și dezvoltare care pune în valoare toate resursele și competențele de care dispunem pentru a dobândi în următorul deceniu locul care i se cuvine în Europa și în lume.

Noi milităm pentru o economie de piață performantă, care să se bazeze pe îmbinarea mecanismelor concurențiale cu rolul activ, rațional și calculat al statului în orientarea politicilor economice și sociale. RM este obligată să utilizeze șansa excepțională de a negocia aderarea sa la UE. **Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB)** propune ca aderarea la UE să reprezinte temeiul noului consens politic și social. Vom reuși să coagulăm toate forțele politice și ne-politice dacă acest obiectiv va fi tratat cu maximă seriozitate. Sensul programului nostru este de a construi și a da viață unui nou mecanism de dezvoltare economică, socială, politică, educațională, care va satisface nevoile și aspirațiile oamenilor, ridicând calitatea vieții, demnitatea și libertățile individuale, va garanta integrarea Republicii Moldova în structurile lumii dezvoltate și prospere. Ne angajăm ferm prin acest program să asigurăm cetățenilor mijloacele necesare pentru a-și construi o viață demnă într-un mediu sănătos, democratic, prosper și sigur.

Libertate și responsabilitate

Libertatea umană este intangibilă. Toate persoanele se bucură de oportunități egale și demnitate umană, fără discriminare și fără privilegii. Nici o persoană nu trebuie să sufere de foame sau de alte nevoi, având drepturi și libertăți garantate de lege. Libertatea autentică înseamnă autonomie și responsabilitate. Omul este responsabil pentru acțiunile sale: față de semenii săi și față de sine. Nu poate exista dreptate și solidaritate reală fără asumarea libertății individuale, iar acest concept privește omul ca o persoană care-și ia partea sa de responsabilitate. A trăi responsabil și a interacționa respectuos cu alți oameni este expresia demnității umane și baza unității societale. Fiecare dintre noi are libertatea de a se bucura în viața de zi cu zi de darul drepturilor sale inalienabile pe măsura talentelor, meritelor și capacităților proprii, împlinindu-se prin faptele bune aduse în folosul familiei, comunităților. Oamenii pot obține fericirea personală și se pot realiza numai prin acțiuni libere, susținute de drepturi și obligații cunoscute și asumate. Căderea comunismului a însemnat pentru multe națiuni din Europa Centrală și de Est șansa constituirii unei ordini de drept favorabile libertății și demnității umane. Oamenii se pot elibera de dictatură și haos, asumându-și libertățile și responsabilitățile care li se cuvin într-un stat democratic, drept, descentralizat, care susține și promovează binele comun al tuturor cetățenilor săi. Responsabilitatea este mandatul nostru politic. Recunoaștem valoarea esențială a descentralizării și subsidiarității ca principii superioare centralismului și paternalismului autoritar.

Demnitate și egalitate în fața legii

Oamenii sunt prioritatea tuturor politicilor într-un stat de drept. Politica și ordinea politică trebuie să servească intereselor care privesc nevoile vitale ale oamenilor și nu invers. Toate ființele umane au drepturi egale în temeiul naturii umane, prin urmare libertatea fiecărei persoane este limitată de respectul pentru libertatea și demnitatea celorlalți, care decurge din recunoașterea acestei egalități fundamentale. Deși suntem diferiți ca educație, talente, muncă sau capacități, fiecare trebuie să se bucure de condiții propice pentru a se dezvolta în libertate și egalitate în fața legii, indiferent de origine socială, sex, vârstă, rasă, naționalitate, religie, convingeri politice. Fiecare dintre noi se poate dezvolta în libertate și egalitate, bucurându-se de șanse egale și respect reciproc într-o societate prietenoasă. Este obligația statului, a partenerilor sociali și a puterilor civile de a asigura justiție și legalitate la toate nivelurile, asigurând legi egale pentru toți.

Solidaritate

Oamenii trebuie să se ajute între ei de oricâte ori este necesar. Pentru noi, solidaritate înseamnă interdependență și sprijin reciproc între oameni egali în drepturi, ajutor efectiv, drepturi și responsabilități comune. Cei mai puternici îi vor ajuta pe cei mai slabi ca ei care, la rândul lor, vor depune eforturi susținute să-și îmbunătățească situația, potrivit capacităților lor, cu bună credință. Pentru noi, a fi solidari cu alți oameni înseamnă o relație de ajutor reciproc pe orizontală între persoane de toate vârstele (persoane în etate și tineri) și mediul de rezidență (urban-rural), dar și o relație pe verticală – în care ne facem răspunzători de viitorul legitim al următoarelor generații și lumea de mâine. Solidaritatea înseamnă respectul pentru familie, ca liant indispensabil pentru capitalul social de la temelia societății; solidaritatea cu ținutul natal, comunitatea, orașele și satele care ne definesc propășirea economică și socială. Anume această formă de integrare locală ne poate feri de lăcomia, consumismul și depersonalizarea globalistă. Solidaritatea organică a familiei mici este echilibrată de subsidiaritatea dintre centru și regiuni, dintre UE și statele-asociate ori statele-membre. Abordarea noastră de a găsi armonie între ideea europeană și interesul național recunoaște în abordarea noastră un angajament, care distinge **Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB)** de alte partide.

Stat de drept

Într-un stat de drept nimeni nu este mai presus de lege. Cetățenii se manifestă în libertate și auto-determinare. Fiecare dintre noi este liber și responsabil în măsura în care ne putem folosi de libertățile naturale cu care ne-am născut, împlinindu-ne rostul în viață și răspunderile de care suntem capabili. Libertatea fiecăruia dintre noi are nevoie de o ordine politică care să o servească în armonie cu chemarea noastră cetățenească. Ordinea constituțională trebuie să garanteze libertățile noastre fundamentale, garantând accesul la justiție dreaptă, echitabilă, legitimă, permanentă. Legea dreaptă impune limite inerente libertății acolo unde sunt afectate libertățile celorlalți. Nu zăvorâm libertatea individuală, ci o deschidem spre viitor. O regândim din mers spre un model de guvernare, care apără și protejează spațiul personal de libertăți și drepturi fundamentale.

Subsidiaritate și dezvoltare

Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB) consideră democrația o condiție esențială pentru buna guvernare a afacerilor publice. Statul de drept, separația puterilor și economia socială de piață sunt corolarul unei societăți prospere. Participarea cetățenilor la viața publică, la alegeri și luarea deciziilor în stat conferă regimului politic legitimitate și autenticitate. Subsidiaritatea, ca principiu de bună guvernare, îndeamnă decidenții să aloce putere decizională la nivelul cel mai apropiat de cetățeni și unde poate fi aplicată cel mai eficient, cu condiția că este exercitată efectiv. Într-un stat guvernat de lege, toate autoritățile (centrale și locale) cooperează în vederea îndeplinirii atribuțiilor specifice. Limitele subsidiarității cere ca separația puterilor să prevină contrarea lor. Subsidiaritatea oferă organizațiilor locale, familiilor, comunităților, asociațiilor reprezentative ale orașelor, businessului, asociațiilor de cetățeni active, pres aliberă, libertatea conștiinței, inițiative private, dar și cea de a-și putea apăra interesele, folosindu-se de mijloacele legale disponibile, proporționale.

Incluziune, coeziune socială și tradiție

Accesul la educație, protecția împotriva discriminării și aprecierea performanței sunt cheia participării efective în crearea de bunăstare socială și dezvoltare durabilă. Oamenii sunt legați de comunitățile sociale în care se nasc ca descendenți ai unor familii. Ca întemeietori de familii și continuatori ai tradițiilor și identităților prin care se definesc, oamenii se nasc ca indivizi liberi și responsabili, care întăresc comunitățile din care fac parte prin coeziune și dreptate socială. Această ordine de valori dau măsura demnității, libertății și responsabilităților pe care oameni și le asumă. Pentru noi responsabilitatea personală este principiul central al unei ordini sociale care respectă demnitatea umană și întărește performanța individuală. Fiecare are dreptul la asistență socială și la o viață trăită în demnitate și pace. Asistența socială reprezintă o politică a statului bazată pe solidaritatea tuturor cetățenilor săi. Atitudinea grijulie față de semenii noștri, mai slabi, în etate sau în dificultate, întărește umanitatea unei societăți creștine. Căutarea prosperității pentru toți și pentru fiecare în parte nu este un scop în sine, ci o formă de a întări

demnitatea, libertatea și responsabilitatea personală a comunității. Asta ne-a ținut de-a lungul timpului împreună și această înțelegere reprezintă resursa noastră de a înfrunta orice greutăți și provocări istorice. Nimeni nu trebuie să fie omis ori neglijat în această ordine politică, economică, socială și culturală. Nu ne putem bucura de dezvoltarea economică, dacă aceasta nu conduce la mai multă bunăstare și pace și dacă rezultatele acestea nu îmbunătățesc condițiile de viață și dezvoltarea fiecărei persoane în parte. Libertatea individului și dreptatea socială trebuie să asigure tuturor cetățenilor șanse egale de afirmare și bunăstare. Autoritățile trebuie să respecte drepturile omului și libertățile individuale, protejându-le și respectându-le și nu să înlocuiască inițiativa privată, decât atunci când aceasta este slabă ori lipsește. Voluntariatul, caritatea și libera inițiativă pot asigura prin incluziune și cooperare o participare organică a cât mai multe segmente sociale în procesul decizional și de auto-guvernare.

Economia socială de piață

Suntem pentru competiție liberă și sănătoasă, pentru relații directe între asociații de producători, consumatori, sindicate, patronate, camere de comerț și alți actori economici și sociali, adevărații parteneri pentru dezvoltare într-o societate deschisă, bazată pe supremația legii. **Coaliția pentru Unitate și Bunăstare (CUB)** consideră economia de piață sursa centrală a bunăstării în stat. Economia liberă de piață reconciliază libertatea individului, drepturile de proprietate și competiția liberă cu drepturile sociale, interesul public și dezvoltarea durabilă. Criteriile sale pentru bunăstare sunt: (1) oricine poate avea acces la fericire și prosperitate, (2) nivelul minim de bunăstare trebuie să fie adecvat nevoilor de bază ale ființei umane, (3) oricine poate profita de șanse economice, indiferent de originea socială sau culturală, de venituri, vârstă ori gen, nivelul fizic sau mintal. Statul va garanta oportunități egale oferindu-le tuturor șanse de a participa la crearea de bunăstare, ținând cont de capacitățile lor. Ne declarăm un partid al clasei mijlocii pentru care etica muncii și respectul pentru antreprenoriat sunt condiții cheie pentru dezvoltarea durabilă. Suntem în favoarea unui dialog social puternic, recunoscând rolul important al tuturor partenerilor sociali. Statul nu trebuie să abuzeze de rolul său de regulator al piețelor, iar practicile incorecte și măsurile protecționiste îndreptate contra pieței libere și liberului schimb trebuie să fie limitate. Economia socială de piață trebuie să creeze dezvoltare durabilă, respectând mediul ambiant sănătos, protejarea biodiversității, susținerea surselor de energie regenerabilă, protejarea ariilor verzi (apă, aer, păduri, soluri), crearea de factori care îmbunătățesc calitatea vieții cetățenilor. Prin atitudinea noastră exprimăm interesul legitim al generațiilor viitoare. Încurajăm dezvoltarea de tehnologii, cercetarea și inovarea, de vreme ce prin ele putem găsi cheile dezvoltării durabile.

End.